

ÚTOK DO ZÓNY VE 24 VTEŘINÁCH

MICHAL JEŽDÍK : sportovní ředitel projektů Future Stars a BCM Nymburk

Vývoj basketbalu a změna pravidla z 30 vteřin na 24 pro zakončení útoku (24 vteřin oficiálních, reálně 22) nutí trenéry přehodnotit, jaké kombinace a systémy zvolit při rozhodování o útoku proti zónovým obranám.

Většina z nás studovala proslulé útočné systémy proti zónovým obranám, jako třeba „T-Game“ od Deana Smithe, „Hod’ a běž“ od Salese a Gamby nebo proslulý útok „10“ od Valeria Bianchiniho, kopírovali a upravovali jsme je k potřebám svého týmu, hledali varianty a maličkosti, které bychom do nich zařadili. Vždy jsme ale vycházeli z obecně platných základních pravidel: útok vycházel z kontinuálního pohybu hráčů a snažil se nabídnout neomezené možnosti k zakončení, zároveň však potřeboval „pracovat“ s obranou, aby ji svou činností přinutil k chybě, kterou by mohl následně využít.

Dnes a ještě víc v budoucnosti se obrany budou snažit využívat omezeného času, který mají útočníci pro zakončení k přechodu na útočnou polovinu a k následné organizaci postupného útoku. Pokud se tak stane, musíme se zaměřit na hledání jiných cest, jak útočit proti zónové obraně. Určitě nejlepšími zbraněmi, jak pokořit zónové obrany, zůstanou rychlý protiútok, zakončení v přechodové fázi, útočné doskakování, hlavně ze slabé strany, a vysoká úspěšnost střelby ze střední a dlouhé vzdálenosti.

Pokud se zaměříme na současné špičkové týmy a elitní trenéry, zjistíme, že na vzestupu jsou víceúčelové, flexibilní útočné kombinace. Měly by být jednoduché, lehce proveditelné v krátkém časovém úseku podle pravidla 24 vteřin, a měly by respektovat jednoduché obecné zásady útoku proti zónovým obranám. Podle profesora Dobrého jsou to: vnikání driblingem ke koši, přihrávání do vnitřního prostoru, úniky útočníka bez míče kolem clony ze slabé strany ke koši a k míči, přenášení míče z jedné strany na druhou a útočné doskakování, hlavně ze slabé strany.

Ideální jsou kombinace, které způsobí problémy všem obranným systémům. V současném basketbale „24 vteřin“ hraje hlavní roli čas. Jestliže zvolíte multifunkční útočnou kombinaci, získáte zpět drahocenný čas, který jste například ztratili při překonávání presinkové obrany, nebo jen pomalým přechodem na útočnou polovinu. Nemusíte identifikovat druh soupeřovy obrany, proti které stojíte, za cenu ztráty několika útoků, kterými byste ji rozeznali.

Trenérský expert Sergio Scariolo k tomu dodává: „Preferuju útočné kombinace, které může zahájit kterýkoli z hráčů na perimetru. Doporučuju mít nacvičené kombinace pro překonání presinkových obran s následným přechodem do útoku proti zónovým obranám. Většina týmů přechází z presů do zón. Další možností je využití nacvičených kombinací, které vycházejí z uvolnění prostoru, buď v oblasti vrcholu tříbodového oblouku nebo u postranních čar. Nezapomeňte také zařadit pick and roll. Už dávno neplatí, že se tato kombinace dá využívat jen proti osobním obranným systémům. S ubíhajícími vteřinami k zakončení jsou útočníci pod větším tlakem v útoku proti zónovým obranám než proti osobním.“

Na základě těchto poznatků lze ze Scariolovy hry vyčíst, že preferuje „úkolový“ útočný systém, který má jasně vymezené provedení a cíl, kterého dosáhne tak rychle, jak jen je to možné, a poskytne alespoň 7 až 8 vteřin pro tvořivost jednoho nebo dvou hráčů, zanechávajíc ostatní hráče bez míče rozmístěné ve strategických pozicích pro vytvoření možností vniknout s míčem do vymezeného území s následnou přihrávkou do vnějšího prostoru.

Když mluvíme o těchto zásadách, je pochopitelné, že mnoho věcí, které zařazujeme do útoku proti osobním obranným systémům, může fungovat i v útoku proti zónovým obranám. Například pokud tým využívá v útoku proti osobní obraně pivota v dolním postavení ke hře zády ke koši, bylo by dobré jej ke stejné činnosti využít i v útoku proti zóně.

„V mém případě je to jednoduché: s týmy, které jsem vedl, využíváme vždy proti osobní obraně clonění pro střelce a pick and roll. Samozřejmě by bylo směšné nepoužít tyto zásady v útoku proti zóně. Abych to vysvětlil a byl přesnější: nemluvím o rozhodování, kdo by měl zakončovat, ale hovořím o přinucení obrany, aby zkusila zamezit našim střelcům zakončit střelbou z nebezpečných pozic. My tyto úpravy v obraně chceme využít k získání jednoduchých střel zpod koše nebo z tříbodového prostoru,“ říká Scariolo.

Pro dokreslení jeho slov najdete na obrázcích jeho jednoduché kombinace, které úspěšně využíval v posledních letech. Na obrázcích 1 až 3 je kombinace, jejímž cílem je vytvořit otevřenou střelu z tříbodového prostoru pro hráče 2, nebo zakončit z vymezeného území. Na obrázcích 4 a 5 je znázorněna kombinace založená na clonění pro hráče s míčem, přičemž clonící hráč 4 je dobrý střelec z dlouhé vzdálenosti. Vniknutím hráče s míčem do vnitřního prostoru se vytvoří více příležitostí pro přihrávku a následné zakončení.

Text vznikl s přispěním Kateřiny Novákové, studentky FTVS UK.

